

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2019-2021 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Zarasų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) 2019–2021 metų korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis yra užtikrinti Zarasų rajono savivaldybės 2015–2017 metų korupcijos prevencijos programos tęstinumą, intensyvinti korupcijos prevenciją, šalinti prielaidas korupcijai atsirasti ir plisti Zarasų rajono savivaldybės administracijoje, Savivaldybės biudžetinėse įstaigose, viešosiose įstaigose, kurių viena iš steigėjų yra savivaldybės institucija ar įstaiga, taip pat Savivaldybės uždaruosiose akcinėse bendrovėse, kuriose savivaldybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime (toliau – Savivaldybės įstaigos, įmonės). Programa siekiama aktyvinti visuomenės paramą įgyvendinant numatytas kovos su korupcija priemones, plėtoti glaudų Savivaldybės bendradarbiavimą su Savivaldybės įstaigomis, įmonėmis, nevyriausybinėmis ar kitomis organizacijomis, fiziniiais asmenimis, skatinti visuomenės nepakantumą korupcijai.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. birželio 5 d. įsakymu Nr. 2-185 „Dėl savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

3. Programos strateginės kryptys yra:

3.1. korupcijos prevencija;

3.2. antikorupcinis švietimas.

4. Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

5. Programos nuostatos yra privalomos visoms Savivaldybės institucijoms, įstaigoms, įmonėms.

6. Programa parengta 3 (trijų) metų laikotarpiui, ją tvirtina Savivaldybės taryba.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

7. Korupcija yra vienas iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantis grėsmę žmogaus teisėms, demokratijai ir teisei valstybei, iškreipiantis socialinį teisingumą, konkurenciją, verslo sąlygas, mažinantis ekonomikos augimą, keliantis pavojų valstybės valdymui, valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų stabilumui ir visuomenės moralei. Korupcijai įvertinti pasitelkiami sociologiniai ir ekspertiniai vertinimo būdai ir tyrimai ne visada atskleidžia ją visais įmanomais aspektais, nes korupcija yra latentinis reiškinys. Todėl vertinant korupciją tikslinga remtis įvairių tyrimų visuma ir faktiniais duomenimis apie padarytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.

8. 2016 m. Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ atliko tyrimą „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2016“, kurį inicijavo Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba. Tyrimo tikslas – įvertinti korupcinę situaciją Lietuvoje bei palyginti ją su ankstesnių metų

rezultatais. Tyrimo uždaviniai: įvertinti tikslinių grupių požiūrį į korupciją, korupcijos paplitimą įvairiose institucijose, nustatyti respondentų korupcinę patirtį, įvertinti antikorupcinį potencialą. Buvo tiriamos trys tikslinės grupės: Lietuvos gyventojai, verslo įmonių vadovai ir valstybės tarnautojai. Iš viso buvo apklausti 1002 Lietuvos gyventojai, 503 verslo įmonių vadovai, 502 valstybės tarnautojai.

Įvertinus institucijų korumpuotumą, nustatyta, kad savivaldybes kaip labiausiai korumpuotas institucijas Lietuvoje įvardina 22 % gyventojų (2011 m. – 35 %, 2014 m. – 25 %), 20 % įmonių vadovų (2011 m. – 33 %, 2014 m. – 18 %) ir 27 % valstybės tarnautojų (2011 m. – 30 %, 2014 m. – 23 %). Pažymėtina, kad visos tikslinės grupės labiausiai korumpuotomis įvardina sveikatos apsaugos institucijas ir ligonines (atitinkamai 51 % gyventojų, 27 % įmonių vadovų ir 47 % valstybės tarnautojų), o į labiausiai korumpuotų institucijų penketuką dar patenka (be savivaldybių, sveikatos apsaugos institucijų ir ligoninių) Seimas, teismai ir partijos.

Korupcijos paplitimas buvo vertinamas ir pačiose savivaldybių institucijose. Daugiausia gyventojų vertinimų „labai korumpuota“ surinko Viešųjų pirkimų skyriai ir (ar) komisijos (25 %), Statybos skyriai (20 %) bei Architektūros ir urbanistikos skyriai ir (ar) Teritorijų planavimo skyriai (15 %). Daugiausia įmonių vadovų vertinimų „labai korumpuota“ surinko Viešųjų pirkimų skyriai ir (ar) komisijos (25 %), Architektūros ir urbanistikos skyriai ir (ar) Teritorijų planavimo skyriai (20 %) bei Statybos skyriai (18 %). Daugiausia valstybės tarnautojų vertinimų „labai korumpuota“ surinko Statybos skyriai (22 %), Architektūros ir urbanistikos skyriai ir (ar) Teritorijų planavimo skyriai (21 %) bei Viešųjų pirkimų skyriai ir (ar) komisijos (20 %).

Tyrimo rezultatai parodė, kad per 12 mėnesių kyši buvo davę 16 % gyventojų, 5 % įmonių vadovų ir 6 % valstybės tarnautojų, o per 5 metus – 33 % gyventojų, 15 % įmonių vadovų ir 19 % valstybės tarnautojų.

9. 2018 metais Zarasų rajono savivaldybės administracija atliko visuomenės nuomonės apklausą, kurios tikslas – nustatyti, ar visuomenė pasitiki Savivaldybės įstaigomis ir įmonėmis, ir kaip vertina korupcijos pasireiškimo galimybes jų veikloje. Gauti 97 atsakymai į apklausos anketoje pateiktus klausimus.

Apibendrinus apklausos rezultatus, paaiškėjo, kad per pastaruosius trejus metus Zarasų rajono savivaldybėje neteko nei karto duoti kyšio 88 % apklaustųjų, o 12 % apklaustųjų yra davę kyši (daugiausia medicinos darbuotojams (8 %) ir valstybės tarnautojams (2 %)).

Respondentai, atsakydami į klausimą, kokių Zarasų rajono savivaldybės administracijos skyrių darbuotojams jie yra davę kyši, išskyrė tik seniūnijų darbuotojus (3 %), keli kiti struktūriniai padaliniai buvo anketose įvardinti tik po vieną ar du kartus.

Respondentai, atsakydami į klausimą, kokių savivaldybės įstaigų, įmonių vadovams, darbuotojams jie yra davę kyši, išskyrė tik sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus (13 %).

Pažymėtina, kad tik šiek tiek daugiau nei pusė respondentų (53 %) žinojo, kad Zarasų rajono savivaldybėje dirba Antikorupcijos komisija.

10. Savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius 2018 m. liepos 16 d. pateikė vidaus audito ataskaitą Nr. A3-2 „Zarasų rajono savivaldybės administracijos korupcijos rizikos valdymo vertinimas“, kurioje numatytos rekomendacijos yra įgyvendinamos vadovaujantis Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. I(6.6 E)-387 „Dėl Rekomendacijų, pateiktų 2018 m. liepos 16 d. Zarasų rajono savivaldybės administracijos Centralizuoto vidaus audito skyriaus vidaus audito ataskaitoje Nr. A3-2 „Zarasų rajono savivaldybės administracijos korupcijos rizikos valdymo vertinimas, įgyvendinimo priemonių plano tvirtinimo“.

III SKYRIUS

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2015–2017 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS BEI PROGRAMOS PRIEMONIŲ PLANO ĮGYVENDINIMO REZULTATAI

11. Zarasų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2015-2017 metų programa buvo patvirtinta Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-215. Kartu su šia programa patvirtintas ir programos įgyvendinimo priemonių planas.

12. Įstaigos interneto svetainės skyriuje „Korupcijos prevencija“ nebuvo skelbiama informacija apie patvirtintą Zarasų rajono savivaldybės korupcijos prevencijos 2015-2017 metų programą ir jos vykdymą, kitų įstaigų korupcijos prevencijos programų priemonių ar veiksmų vykdymą.

13. Savivaldybės antikorupcijos komisija nekoordinavo ir nekontroliavo korupcijos prevencijos programoje nurodytų priemonių vykdymo, nerengė šio programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo ataskaitų, neteikė jų rajono Savivaldybės tarybai bei neskelbė viešai.

14. 2015-2017 metais Korupcijos pasireiškimo tikimybė buvo nustatyta Zarasų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriuje (korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas piniginės paramos nepasiturinčioms šeimoms administravimo, būsto šildymo, šalto ir karšto vandens išlaidų kompensacijų mokėjimo srityse), Zarasų rajono savivaldybės administracijos Kaimo plėtros skyriuje (korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimas paramos bičių laikytojams už papildomą bičių maitinimą srityje) ir vienoje iš Zarasų rajono savivaldybės administracijos veiklos sričių (t. y. priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas bei priėmimo į pareigas pagal darbo sutartį organizavimo, vykdymo ir kontrolės srityje).

15. Rajono Savivaldybėje nepakankamai tobulinamas teisės aktų ar jų projektų antikorupcinio vertinimo procesas. 2015 metais antikorupcinio požiūriu buvo įvertinti 6 tarybos sprendimų projektai (iš 237, parengtų 2015 metais), 2016 metais – 7 tarybos sprendimų projektai (iš 294, parengtų 2016 metais), o 2017 metais – tik 2 tarybos sprendimų projektai (iš 235, parengtų per 2017 metų laikotarpį).

IV SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

16. Programos strateginis tikslas – sumažinti prielaidas pasireikšti korupcijai Savivaldybės įstaigose, įmonėse.

17. Programos tikslai ir uždaviniai:

18. Pirmasis tikslas – nustatyti sąlygas korupcijai pasireikšti Savivaldybės įstaigose, įmonėse ir jas šalinti.

19. Uždaviniai pirmajam Programos tikslui pasiekti:

19.1. nustatyti Savivaldybės įstaigose, įmonėse veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė;

19.2. užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo kontrolę.

20. Antrasis tikslas – siekti didesnio sprendimų ir procedūrų skaidrumo, viešumo, atskaitingumo visuomenei Savivaldybės įstaigų, įmonių veiklos srityse.

21. Uždaviniai antrajam tikslui pasiekti:

21.1. užtikrinti Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo skaidrumą ir viešumą;

21.2. užtikrinti korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo viešumą.

22. Trečiasis tikslas – mažinti administravimo našta administracinių ir viešųjų paslaugų gavėjams.

23. Uždavinys trečiajam tikslui pasiekti – tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo ir jų administravimo procedūras, didinant viešųjų paslaugų skaidrumą ir efektyvumą.

24. Ketvirtasis tikslas – didinti visuomenės nepakantumą korupcijai ir skatinti visuomenę įsitraukti į antikorupcinę veiklą.
25. Uždaviniai ketvirtajam tikslui pasiekti:
- 25.1. vykdyti Savivaldybės gyventojų, įmonių vadovų, Savivaldybės įstaigų, įmonių darbuotojų antikorupcinį švietimą;
- 25.2. vykdyti moksleivių antikorupcinį švietimą.
26. Programos rezultatyvumas ir efektyvumas nustatomas vadovaujantis kiekybės ir kokybės kriterijais:
- 26.1. korupcijos prevencijos:
- 26.1.1. antikorupciniu požiūriu įvertintų Savivaldybės vykdomų funkcijų skaičiumi;
- 26.1.2. įvykdytų ar neįvykdytų Programos įgyvendinimo priemonių skaičiumi;
- 26.1.3. Programos priemonių įgyvendinimui nustatytais terminais;
- 26.1.4. anoniminių ir oficialių pranešimų apie galimus Savivaldybės institucijų ir įstaigų, įmonių korupcinio pobūdžio nusikaltimus skaičiumi;
- 26.2. antikorupcinio švietimo:
- 26.2.1. renginių, straipsnių, pranešimų, seminarų ir kt. skaičiumi;
- 26.2.2. antikorupciniuose renginiuose dalyvavusių asmenų skaičiumi.
27. Kiekvienas konkretus korupcijos prevencijos ir antikorupcinio švietimo uždavinys ir priemonė vertinami pagal Programos įgyvendinimo priemonių plane nustatytus laukiamo rezultato vertinimo kriterijus.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, FINANSAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS, KONTROLĖ, KEITIMAS

28. Programos tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti sudaromas Zarasų rajono savivaldybės 2019-2021 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planas (priedas), kuris nustato korupcijos prevencijos priemones, jų įgyvendinimo terminus bei vykdytojus.

29. Programa vykdoma iš Savivaldybės biudžeto asignavimų ir kitų finansavimo šaltinių. Prireikus tam tikroms korupcijos prevencijos priemonėms įgyvendinti gali būti numatytas papildomas finansavimas.

30. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę valstybės tarnautojas.

31. Programos priemonių įgyvendinimo plane nurodyti atsakingi vykdytojai einamiesiems metams pasibaigus iki sausio 15 d. raštu pateikia Savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotam vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę valstybės tarnautojui ataskaitą (informaciją) apie priemonės įgyvendinimo eigą, jos veiksmingumą ir tai pagrindžiančius dokumentus. Valstybės tarnautojas, įgaliotas vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę, susistemintą informaciją ne vėliau kaip per 5 darbo dienas pateikia Savivaldybės antikorupcijos komisijai.

32. Savivaldybės antikorupcijos komisija gautą informaciją įvertina ir apibendrina kiekvienais metais iki kovo 1 dienos. Apibendrinta praėjusių metų Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano vykdymo ataskaita pateikiama Savivaldybės merui bei skelbiama viešai Savivaldybės interneto svetainėje www.zarasai.lt, skyriuje „Korupcijos prevencija“.

33. Prireikus Savivaldybės antikorupcijos komisija nedelsdama imasi priemonių šalinti nustatytas kliūtis ir problemas, dėl kurių gali būti nepasiekti Programos tikslai ir uždaviniai, laiku neįvykdytos priemonių plano priemonės.

34. Programos veiksmingumo stebėseną ir korupcijos rizikos valdymo vertinimą atlieka Savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius.

35. Atsižvelgiant į antikorupcinių teisės aktų pokyčius, metinę Savivaldybės antikorupcijos komisijos veiklos ataskaitą, visuomenės nuomonės apklausų rezultatus,

kompetentingų institucijų išvadas ir rekomendacijas bei asmenų pasiūlymus ir kitą reikšmingą informaciją, Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas gali būti peržiūrimi ir keičiami Savivaldybės tarybos sprendimu.

36. Savivaldybės įstaigos, įmonės, likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki Programos galiojimo pabaigos, pateikia valstybės tarnautojui, įgaliotam vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę, pasiūlymus dėl naujo laikotarpio Programos ir Programos įgyvendinimo priemonių plano.

37. Rengiant naujo laikotarpio Programos projektą, atsižvelgiama į Programos įgyvendinimo vertinimo rezultatus. Naujo laikotarpio Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas teikiami Savivaldybės tarybai tvirtinti ne vėliau kaip praėjus 3 (trims) mėnesiams po Programos galiojimo pabaigos.

38. Parengtas Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projektas skelbiamas savivaldybės interneto svetainėje ir taip sudaromos galimybės visiems suinteresuotiems subjektams teikti pastabas ir pasiūlymus dėl Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projekto. Pastabas ir pasiūlymus dėl Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projekto suinteresuoti subjektai gali teikti vieną mėnesį nuo Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projekto paskelbimo savivaldybės interneto svetainėje dienos. Parengtas Programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano projektas derinamas su visais Programos vykdytojais.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Apie įgyvendintas Programos priemonių plane numatytas priemones informuojama Savivaldybės interneto svetainėje.

40. Su patvirtinta Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planu supažindinami Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai, Savivaldybės administracijos direktoriui tiesiogiai pavaldūs valstybės tarnautojai ir Savivaldybės įstaigos, įmonės.

41. Patvirtinta Programa ir jos įgyvendinimo priemonių planas skelbiami Savivaldybės interneto svetainėje.
